

Konflikter mellem arbejde og familieliv hos de to køn

Efterhånden som kvinderne i løbet af det sidste halve århundrede er kommet ud på arbejdsmarkedet i den vestlige verden i et omfang, der næsten svarer til mændenes, er der tilsyneladende opstået to nye kategorier af "typiske" konflikter mellem de to køn. Der er dels konflikter om de hjemlige opgaver som husarbejde og børnepasning, hvor mændene ifølge adskillige undersøgelser har svært ved helt at påtage sig den halvdel, der tilkommer dem, efterhånden som kvinderne har taget halvdelen af slæbet på arbejdsmarkedet, og der er dels den type af konflikter, der udspiller sig i forholdet mellem arbejdet og familielivet.

Det er den sidstnævnte type af konflikter, vi ser på her, og det drejer sig dels om, hvorledes de krav, man ligger under for i arbejdslivet, kan gribe forstyrrende ind i familielivet,

dels om det modsatte – altså hvordan familielivets krav, fx afhentning af børn i børneinstitutioner, kan gribe forstyrrende ind i arbejdslivet.

Disse tidstypiske konflikter om forholdet mellem arbejdsliv og familieliv er blevet et ganske populært forskningsobjekt for socialpsykologer i de senere år, og nu har et finsk-hollandsk forskerhold opdaget, at der er en ganske interessant kønsforskel på dette område.

De pågældende forskere var især interesserede i at finde ud af, hvordan konflikter mellem arbejde og familieliv påvirker den generelle livskvalitet eller "glæden ved tilværelsen" i det hele taget, og i hvordan den generelle trivsel i tilværelsen ville påvirke tendensen til at opleve konflikter i netop forholdet mellem arbejde og familieliv.

Til dette formål fandt forskerne frem til ca. 2000 finske mænd og kvinder i 25-60-årsalderen udvalgt således, at de nogenlunde repræsenterede et tværsnit af den arbejdende finske befolkning.

Alle disse personer blev i 1999 udspurgt, dels om hvor meget de døjede med konflikter mellem arbejde og familieliv, dels om deres generelle livskvalitet og livsglæde.

Et år senere blev alle personerne spurgt om det samme, og derefter kunne forskerne se på, om der var nogen særlig forbindelse mellem konflikter og livsglæde i 1999 og i 2000.

Det var næppe uventet, at der faktisk optrådte klare forbindelser mellem resultaterne af de to spørgeskemaundersøgelser, men det var måske mere overraskende og interessant, at der var en slående kønsforskel med hensyn til den specielle art af forbindelse, man fandt. Det viste sig nemlig, at kvinder, der oplevede svære konflikter i forholdet mellem arbejde og familieliv i 1999, et år senere havde mistet en del af deres generelle livsglæde eller livskvalitet, hvilket ikke gjaldt i nær samme grad for mændene, der havde oplevet samme grad af konflikter i 1999. For mændenes vedkommende var der til gengæld en modsat sammenhæng: De mænd, der i 1999 havde en dårlig trivsel i tilværelsen som helhed, havde et år senere en stigende grad af konflikter i forhold mellem arbejde og familieliv, som altså formodentlig var en følge af deres generelle vantrivsel snarere end som hos kvinderne en årsag til senere vantrivsel.

Man kan forsigtigt slutte fra denne undersøgelse, at det ser ud til at være endnu vigtigere at hjælpe kvinder til at løse deres konflikter mellem arbejde og familieliv (hvem det så end er, der skal hjælpe til det, fx arbejdsgivere, socialrådgivere, psykologer), end det er for mændene, idet de pågældende konflikter hos kvinderne i udpræget grad er årsag til senere vantrivsel, mens det hos mændene snarere er symptomer på vantrivsel af anden årsag.

tn

Kilde: Kinnunen, U., Geurts & Mauno, S. (2004). Work-to-family conflict and its relationship with satisfaction and well-being: a one-year longitudinal study on gender differences. *Work & Stress*, 18(1). 1-22.